

Recomandarea nr. 88 din 25 februarie 2016

Cu privire modul de aplicare a unor dispoziții legale la soluționarea pricinilor ce țin de prestarea serviciilor publice de gospodărie comunală

În scopul consolidării unei practici judiciare corecte și uniforme de soluționare a litigiilor privind recuperarea datoriilor pentru serviciile publice de gospodărie comunală, în special a celor de salubritate, Curtea Supremă de Justiție reține următoarele.

Art. (2) din Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402-XV din 24.10.2002 definește următoarele noțiuni:

consumator - persoană fizică sau juridică care beneficiază de servicii publice de gospodărie comunală în baza unui contract încheiat cu operatorul.

operator - persoana juridică care dispune, dirijează, exploatează și întreține un sistem public de gospodărie comunală și furnizează consumatorilor servicii publice de gospodărie comunală în baza unui contract.

gestionar al fondului locativ - persoana juridică care este investită cu drepturi și împuterniciri pentru executarea obligațiilor ce țin de administrarea, întreținerea și exploatarea fondului locativ.

intermediar la decontări - persoana juridică care, în numele operatorului sau a gestionarului fondului locativ, asigură, în bază de contract, distribuirea pe apartamente a volumelor de servicii comunale furnizate/prestate, emiterea și expedierea bonurilor de plată, perceperea plăților de la consumatori și transferul acestora operatorilor, informarea consumatorilor privind facturarea și obligațiile de achitare a plăților pentru serviciile consumate.

Conform art. 3 alin. (1) și (5) din Legea menționată, serviciile publice de gospodărie comunală asigură furnizarea/prestarea următoarelor servicii:

- a) alimentarea cu apă;
- b) alimentarea cu energie termică;
- c) canalizarea și epurarea apelor uzate și pluviale;
- d) salubritatea, înverzirea localităților;
- e) asigurarea cu transport public local;
- f) administrarea fondului locativ public și privat.

Agenții economici care furnizează/prestează servicii publice de gospodărie comunală percep plățile direct sau prin intermediari la decontări, abilitați pe bază de contract prin concurs.

În sensul art. art. 16-20 din Legea nr. 1402-XV din 24.10.2002, organizarea, conducerea, administrarea, monitorizarea și controlul funcționării serviciilor publice de gospodărie comunală, coordonarea activității lor sunt atribuite ale autorităților administrației publice centrale și locale. Gestionarea serviciilor publice de gospodărie comunală se organizează și se realizează prin:

- a) gestiune directă;
- b) gestiune delegată.

În cazul gestiunii delegate prin contract de parteneriat public-privat, autoritățile administrației publice locale pot apela la unul sau la mai mulți operatori cărora le-a fost încredințată, în baza contractului respectiv, gestiunea furnizării/prestării serviciilor publice de gospodărie comunală, precum și administrarea și exploatarea sistemelor publice tehnico-edilitare.

Conform art. 25 alin. (1) din Legea serviciilor publice de gospodărie comunală, persoanele fizice și juridice care beneficiază de servicii publice de gospodărie comunală sânt obligate să achite contravaloarea serviciilor prestate, conform facturilor primite, în termenul prevăzut **de contractul încheiat** între operator și consumator.

Prevederile art. 51 alin. (9) din Legea cu privire la locuințe nr. 75 din 30.04.2015 stabilesc că, proprietarii caselor individuale sunt obligați să efectueze plata pentru serviciile comunale și necomunale prestate **conform contractelor** încheiate direct cu prestatorii de servicii.

Pct. 17 din Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19.02.2002 despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, prevede că plățile pentru serviciile locative, comunale și necomunale se percep de la proprietarii, chiriașii și locatarii caselor individuale, apartamentelor/ încăperilor locuibile în cămine și încăperilor nelocuibile din bloc **conform contractelor**, în baza conturilor (bonurilor) lunare respective pentru fiecare tip de serviciu, eliberat de furnizori, gestionari sau prestatorii de servicii.

Potrivit pct. 15, plata pentru transportul deșeurilor menajere solide se calculează pentru o persoană și se percepe în baza normelor și tarifelor stabilite, conform conturilor (chitanțelor), prezentate de prestatorul de servicii, și **contractelor încheiate** în mod obligatoriu cu toți consumatorii, inclusiv cu proprietarii caselor individuale, cu proprietarii și locatarii încăperilor cu altă destinație decât cea de locuințe, anexate sau înglobate în/la blocurile locative, precum și a întreprinderilor amplasate pe teritoriul aflat în folosința gestionarului blocului locativ.

Astfel, coroborând prevederile legale citate supra se conchide că serviciile publice de gospodărie comunală se prestează, și respectiv se achită costul acestora, în baza contractelor încheiate cu consumatorii.

Concomitent, se reține că încheierea unui contract de prestare a serviciului public este nu doar o obligațiune legală a prestatorului de serviciu, dar și a consumatorului.

În același timp, în caz de prestare a serviciilor publice de gospodărie comunală în lipsa contractelor încheiate cu consumatorii (proprietarii, chiriașii și locatarii apartamentelor, caselor individuale de locuit, încăperilor locative în cămine și încăperilor nelocative), aceștia din urmă sunt obligați să achite contravaloarea serviciilor prestate, conform facturilor primite.

Această concluzie rezultă din prevederile exprese cuprinse în art. 25 alin. (5) din Legea nr. 1402-XV din 24.10.2002, în care se stipulează că agenții economici care furnizează/prestează servicii de gospodărie comunală fără contracte

cu consumatorii, în caz de neachitare a sumelor datorate, pot acționa conform prevederilor alin.(2)–(4).

La rândul său, alin. alin. (2)-(4) din art. 25 din Legea respectivă prevăd acțiunile ce pot fi întreprinse de către operator în privința consumatorilor care nu achită serviciile prestate, inclusiv acționarea în judecată.

Prin urmare, în caz de prestare a serviciilor publice de gospodărie comunală, indiferent de faptul a fost sau nu încheiat contract în acest sens, consumatorii urmează să achite serviciile prestate. Or, lipsa unui contract scris nu scutește consumatorul de obligația de a achita serviciul prestat.

Având în vedere specificul serviciilor de salubritate ce constau în evacuarea deșeurilor menajere de pe teritoriul localității, se atestă că consumatorii nu pot invoca ca motiv de neachitare a acestui serviciu lipsa probelor de prestare a acestuia sau refuzul de a i se presta serviciul dat.

Proprietarii sau locatarii - consumatori ai serviciilor comunale și necomunale, au dreptul la debranșarea locuințelor ce le aparțin sau le închiriază de la sistemele de asigurare cu servicii comunale și necomunale, însă potrivit art. 51 alin. (5) din Legea nr. 75 din 30.04.2015, se interzice debranșarea de la serviciile comunale și necomunale care constituie exigențele minimale pentru locuințe stabilite în funcție de localitate.

La exigențe minimale pentru locuințe se referă inclusiv, potrivit art. 4 din Legea respectivă, și evacuarea controlată a reziduurilor menajere.

În mod normal, se prezumă că persoana produce deșeuri menajere pe teritoriul localității, iar noțiunea de salubritate întrunește totalitatea activităților și lucrărilor de colectare, transportare, sortare, prelucrare, tratare, valorificare, neutralizare (incinerare) și depozitare a deșeurilor menajere, precum și măturatul, spălatul și stropitul străzilor, înverzirea lor, lucrărilor de dezinfecție, deratizare și ecarisaj.

Respectiv, argumentul că persoana care locuiește sau este proprietar nu produce deșeuri, nu este unul relevant și nu poate fi acceptat.

În acest context, persoanele care nu sunt în relații contractuale cu operatorul de salubritate, beneficiază în mod fraudulos de aceleași servicii de care beneficiază persoanele care au încheiat contracte și achită costul lor.

De asemenea, se subliniază că prevederile capitolului VI al Regulamentului cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă nr. 191 din 19.02.2002, stabilesc modul de reducere a plăților în cazul nerespectării volumului, termenului, calității serviciilor prestate. Prestarea calitativă a serviciului public se prezumă până la proba contrarie.

În cazul în care consumatorul contestă calitatea și volumul serviciului prestat, acesta poate să se adreseze administrației publice locale care a semnat contractul cu prestatorul, solicitând verificarea faptelor invocate și/sau Agenției de protecție a consumatorului, altor autorități împuternicite prin lege.

Administrația publică locală și/sau Agenția protecției consumatorului vor putea verifica și confirma prin act eventualele neregularități ale serviciului prestat,

care ar servi ulterior drept temei pentru recalcularea prețului tarifat al serviciului public pentru situația în cauză. Iar prestatorul va avea posibilitatea contestării actului în modul prevăzut de lege.

Așadar, afirmațiile despre serviciul neprestat sau prestat necalitativ nu pot servi drept temei de respingere a acțiunii în lipsa unui act confirmativ.

Categoriile de persoane care beneficiază de compensații nominative (veterani, invalizi, pensionari ș.a. conform actelor normative sau contractului cu prestatorul serviciului public) achită plata pentru serviciile locative, comunale și necomunale în corespundere cu actele normative în vigoare beneficiind de compensații, reduceri sau scutiri.

Însă, dacă împreună cu persoana care beneficiază de compensații, scutiri ș.a. locuiesc și alte persoane și/sau sunt coproprietari sau dispun de vize de reședințe, față de ultimii se vor aplica regulile generale dacă și fiecare din ei nu beneficiază de anume compensații, reduceri, înlesniri.